

Zijn ontsmettingsmiddelen nodig?

Spoelen met water is vaak al voldoende

voorjaar 2007

Champignontelers denken verschillend over ontsmettingsmiddelen. Sommige kwekers ontsmetten nooit. Anderen doen niet anders. Wanneer is ontsmetting echt noodzakelijk? Heeft ontsmetting altijd wel het positieve effect wat we ervan verwachten? U kunt ontsmettingsmiddelen op verschillende momenten in de teelt inzetten. De werking is afhankelijk van de omstandigheden waarin zij gebruikt worden. Ze kunnen zelfs een averechts effect hebben en besmetting in de hand werken.

Ontsmetting of besmetting

Misschien gebruikt u ontsmettingsmiddelen om fust, machines en/of ruimtes te ontsmetten. De vraag is of dit altijd echt noodzakelijk is. Zodra u fust ontsmet, waarin nog resten van groente of champignons aanwezig zijn, kan dit een averechts effect hebben. De organische resten worden steriel en vormen een uitstekende voedingsbodem voor nieuwe sporen. De uitgroei van deze sporen gaat dan veel sneller, omdat er geen concurrentie meer is van andere organismen. Het biologisch evenwicht is verstoord. Een goed voorbeeld van slecht gebruik van ontsmettingsmiddelen zijn de bakken om uw schoenen te ontsmetten. Heel vaak zijn de bakken besmeurd met com-

post en resten dekaarde. Hiermee zijn het dus geen ontsmettingsbakken, maar besmettingsbakken!

Schoonmaken

Schoon werken heeft topprioriteit. Hiermee houdt u de ziektedruk op uw bedrijf zo laag mogelijk. Maak machines na gebruik altijd goed schoon, ook op plaatsen waar dat moeilijk is (hoeken, kettingkasten). Ook machines die langere tijd niet gebruikt worden, kunnen, samen met het stof, bezet zijn met nieuwe sporen. Spoel machines en werkomgeving goed met water. Hiermee verdwijnt al 95% van alle ziektekiemen. Ook uw kwekerij bevat plaatsen die bij het schoonmaken vaak overgeslagen worden. Denk aan (schakel-

kasten, leidingen, bovenkant van deuren, deurklinken e.d. Schoonmaken met een vochtige doek voorkomt ophoping van stof, maar tevens van sporen van ziektekiemen (droge mollen, *Verticillium fungicola*).

Uzelf, personeel, vertegenwoordigers, adviseurs en chauffeurs fungeren eveneens als een besmettingsbron. Spoel de schoenen met een kleine waterslang. Zo bent u minstens 95% van het vuil en de sporen kwijt.

Effect

Wat is het effect van ontsmetten met ontsmettingsmiddelen? Schoonspoelen vermindert de sporendruk al met 95%. Bij een lage ziektedruk is dit vaak al voldoende om ziekten te voorkomen. Ontsmet alleen schoon materiaal. Daarmee vermindert de sporendruk verder met nog eens 4%. Ontsmetting van resten organisch materiaal kan een averechtse werking hebben. De steriele organische stof kan een uitstekende voedingsbodem zijn, waardoor nieuwe sporen extra snel kunnen uitgroeien.

Ervaringen uit de praktijk

Ardy van Dooren,
champignonkweker te Liessel

“De laatste zeven jaar heb ik geen ontsmettingsmiddelen meer gebruikt. Goed schoonmaken en stomen vrijwaren mij grotendeels van mollen. Deze komen natuurlijk op elke champignonkwekerij wel eens voor, ook als je formaline gebruikt. Sinds enkele jaren zijn we overgeschakeld van drie naar twee vluchten en in de nabijheid van de kwekerij staat geen dichte beplanting. Al deze zaken hebben natuurlijk positieve invloed op het voorkomen van mollen. We nemen alle hygiëne regels héél serieus. We zorgen voor dichte cellen en een goede luchtfiltering. We werken van de nieuwe naar de oude cellen.

Vóór de bedrijfsovername werd er altijd preventief ontsmet met formaline. Maar ik zie geen verschil in ziektedruk. Dus waarom toepassen als het niet nodig is? Ontsmet-

tingsmiddelen maken de zaken te steriel waardoor je misschien wel méér mollen krijgt! Om deze reden gebruik ik dekaarde zonder formalinebehandeling”.

Tips

Vulwerkzaamheden

Controleer bij het vullen van de cellen of al het materiaal goed schoon is. Spoel alle machines, transportbanden, maar ook de achterzijde van de vrachtwagen zorgvuldig schoon met veel water.

Ruimte ontsmetten

Maak de te ontsmetten ruimte vooraf goed vochtig. Daarmee zorgt u

ervoor dat het ontsmettingsmiddel goed uitvloeit over de te ontsmetten oppervlakte.

Controle op meermalig fust

Controleer het binnenkomend meermalig fust op vervuiling. Weiger fust wat niet goed leeg is. Op het oog schoon fust kunt u stomen of ontsmetten om er verder zeker van te zijn dat er geen besmetting via het fust binnenkomt.

champignonkwekerijen, dekaarde bedrijven en tijdens het transport is ontsmetten echter niet noodzakelijk. In de praktijk zijn er ervaringen op gedaan waarbij geen ontsmetting meer is toegepast. De ervaring leert dat de hoeveelheid mollen niet toeneemt als er geen ontsmetting van dekaarde meer plaats vindt. Overleg daarom met uw leverancier.

Meer informatie:

- Kijk op www.telenmettoekomst.nl
- Raadpleeg uw leverancier van dekaarde voor het gebruik van ontsmettingsmiddelen
- Raadpleeg uw adviseur

Dekaarde ontsmetten

Kijk goed of u dekaarde laat ontsmetten. Op veel champignonkwekerijen wordt gebruik gemaakt van de service van dekaarde bedrijven om dekaarde te laten ontsmetten. Met de veel betere hygiëne op de

Praktijknetwerk Telen met toekomst werkt aan een breed gedragen duurzame teelt in de plantaardige sectoren. Ruim 400 ondernemers testen en beoordelen duurzame teeltmaatregelen, 'Best Practices,' op de praktische toepasbaarheid en haalbaarheid. Dit gebeurt zoveel mogelijk in samenwerking met diverse partijen die het boeren erf cq. de tuin betreden. Deze folder is met grote zorg samengesteld. De samenstellers zijn echter niet aansprakelijk voor eventuele schadelijke gevolgen die kunnen ontstaan bij gebruik van gegevens.

Colofon:

Productie: Telen met toekomst

Tekst: Mark den Ouden, C point

Eindredactie: Jac Hendriks

Vormgeving & druk: Graphiset, Uden